

AKTUALNOŚCI

Nominacja do nagrody EMYA

Najnowszy obiekt NMM – Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie – wszedł do finału konkursu o nagrodę Europejskiego Muzeum Roku 2018 (European Museum of the Year Award – EMYA). Nagroda dla nowego lub całkowicie odnowionego muzeum przyznawana jest od 1977 roku przez Europejskie Forum Muzeów, działające pod auspicjami Rady Europy. Jak co roku jury wybrało, spośród kilkuset zgłoszeń z całej Europy, 40 placówek muzealnych. Tym razem reprezentują one aż 22 kraje, a tczewskie CKWS oraz Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach to jedyni finaliści z Polski. Zwycięzca zostanie ogłoszony w maju 2018, podczas 41. edycji gali, która odbędzie się w Warszawie. Nominacja do tak prestiżowego konkursu to symboliczne docenienie naszej pracy i potwierdzenie, że mamy piękny, niespotykany w Europie i robiący wrażenie obiekt. Przypomnijmy, że nominację do nagrody EMYA otrzymał także, w 2015 roku, Ośrodek Kultury Morskiej.

O przyszłości „Sołdka”

Jedną z inicjatyw nowego zarządu Towarzystwa Przyjaciół Statku-Muzeum „Sołdek” pod przewodnictwem prezesa kontradm. Piotra Stockiego jest seria wykładów związanych z okrętownictwem i statkami muzealnymi. Została ona zainaugurowana 21 listopada wykładem dyrektora NMM dr. Jerzego Litwina pt. „Statek-muzeum Sołdek. Perspektywy zachowania zabytku w świetle trendów światowych”. Problematyka konserwacji i ekspozycji sędziwego parowca staje się jeszcze bardziej aktualna wobec 70. rocznicy wodowania jednostki, która przypada już w przyszłym roku.

Dyrektor Jerzy Litwin i prezes TP Statku-Muzeum „Sołdek” Piotr Stocki podczas wykładu w Ośrodku Kultury Morskiej. Fot. Paweł Józwiak

W rocznicę bitwy oliwskiej

28 listopada przypadała 390. rocznica bitwy pod Oliwą. Rekonstruktorzy z Kompanii Kaperskiej postanowili uczcić ją trzy dni wcześniej, w sobotę 25 listopada. Po złożeniu kwiatów w Oliwie po pomniku upamiętniającym bitwę oraz na grobie dowódcy polskiej floty admirała Arenda Dickmanna w Bazylice Mariackiej, przemaszerowali Drogą Królewską do Dworu Artusa, gdzie dali pokaz musztry. Dalszy ciąg obchodów miał miejsce w NMM – co było oczywistym wyborem, ze względu na kolekcję zabytków pochodzących z wraka szwedzkiego okrętu „Solen”, zatopionego podczas bitwy. Rekonstruktorzy – wśród których obok XVII-wiecznych marynarzy i mieszczan gdańskich byli też żołnierze piechoty i artylerzyści – oddali salwę z muszketów na nabrzeżu Ołowianki, a w Ośrodku Kultury Morskiej prezentowali uzbrojenie i opowiadali o bitwie i życiu marynarzy.

Rekonstruktorzy z Kompanii Kaperskiej wkraczają do OKM. Fot. Barbara Wojczuk-Krystek

Konserwacja łodzi pochodzących ze sztolni

Do Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie trafiły dwie drewniane łodzie przekazane do konserwacji przez Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze. Zostały one odnalezione w trakcie robót udrażniających wyrobiska Górnej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej w Zabrze. Tą drogą, dużymi łodziami, od 1806 roku do przełomu lat trzydziestych i czterdziestych XIX wieku transportowano węgiel. Przekazane do konserwacji łodzie mają ok. 5 metrów długości każda i nie służyły do transportu węgla. Były one wykorzystywane do transportu górników kopalni Królowa Luiza, wykonywania prac naprawczych i dozorowych. Proces konserwacji tych obiektów będzie trwał kilka lat. Dopiero po usunięciu grubej warstwy zabrudzeń będzie można rozpocząć właściwą konserwację „mokrego” drewna i elementów metalowych. Po zakończonym procesie konserwacji łodzie staną się jedną z głównych atrakcji ekspozycji w Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze.

Górnice łodzie w CKWS oglądają: kierownik Działu Konserwacji Muzealiów NMM Irena Rodzik i dyrektor Jerzy Litwin. Fot. Paweł Józwiak

Światowi „Muzykanci świata”

„Muzykanci świata” to wystawa prezentowana aktualnie w Muzeum Rybołówstwa – Oddziale NMM w Helu. Składają się na nią wybrane prace z prywatnej kolekcji Leszka Dylaka – drewniane rzeźby ludowe, przedstawiające postacie muzykantów z różnych regionów i kultur świata, grających na niezwykłych instrumentach. Obszerną informację o kolekcji i wystawie zamieściło 7 listopada na swojej stronie internetowej czasopismo Wall Street International Magazine. Sąsiaduje ona z podobnymi informacjami z innych muzeów na całym świecie, m.in. o wystawie „Rozdroża muzyki” w Muzeum Historii i Kultury Afroamerykanów w Waszyngtonie i ekspozycji instrumentów muzycznych z XVI-XX w. w Niemieckim Muzeum Narodowym w Norymberdze. Wzmianka w tak prestiżowym tytule to duża nobilitacja nie tylko dla wystawy, ale także dla całego Muzeum.

„Statki w sztormie”

Litewskie Muzeum Morskie w Kłajpedzie w związku z otwarciem nowej ekspozycji na temat historii nawigacji zorganizowało międzynarodową konferencję zatytułowaną „Statki w sztormie. Historyczny kontekst Bałtyku”. Konferencja odbyła się 9 listopada i objęła następujące zagadnienia: katastrofy morskie na Bałtyku – przyczyny i zapobieganie, początki ratownictwa morskiego i utworzenie stacji ratownictwa brzegowego, bezpieczeństwo żeglugi i wejścia do portów, mieszkańcy wybrzeży Bałtyku wobec katastrof oraz dziedzictwo podwodne jako świadek katastrof morskich. Dr Jerzy Litwin, który uczestniczył w konferencji jako przedstawiciel NMM, wygłosił referat „Z dziejów starań o bezpieczeństwo żeglugi i ratownictwa morskiego”, odnoszący się do polskiej części wybrzeża bałtyckiego.

Goście z Lauenburga

13 listopada NMM gościło grupę przedstawicieli władz lokalnych (na czele z burmistrzem Haraldem Hauerem) i działaczy kulturalnych z niemieckiego Lauenburga nad Łabą. Nasze muzeum od wielu lat ma dobre kontakty z tamtejszym Archiwum Żeglugi na Łabie, które w ostatnich latach jeszcze się ożywiły w efekcie współpracy przy stworzeniu Europejskiej Sieci Muzeów Rzecznych. Gdy więc w Lauenburgu pojawiły się wątpliwości związane z funkcjonowaniem Muzeum Żeglugi na Łabie, tamtejsi radni uznali, że Gdańsk i gdańskie muzea są odpowiednim miejscem, by zdobyć profesjonalną wiedzę na temat właściwej organizacji pracy w muzeum. W NMM radni Lauenburga spotkali się z dyrektorem – dr. inż. Jerzym Litwinem, który zaprezentował im nasze muzeum, jego rozwój i plany na przyszłość. Następnie dr Robert Domżał oprowadził gości po wystawach w Spichlerzach na Ołowiance. Byli oni pod wrażeniem rozmachu, z jakim nasze muzeum się rozwija i zapewniali, że wnioski z tej wizyty pozwolą na podjęcie właściwej decyzji dotyczącej Muzeum Żeglugi na Łabie.

Podróż studyjna na Islandię

W dniach 19–25 listopada pracownicy NMM w Gdańsku w składzie: Agata Martinka i Piotr Dziewanowski z Działu Konserwacji Muzealiów oraz Jakub Adamczak z Działu Historii Budownictwa Okrętowego odbyli wizytę studyjną w miastach Siglufjörður i Reykjavík na Islandii, przeprowadzoną w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej – części „b” dla programu „Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego” w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009–2014. Wizyta w Muzeum Śledzia w Siglufjörður, podczas której odbyły się warsztaty szkoleniowe oraz prezentacje dotyczące zakresu prac obu Muzeów, była kontynuacją współpracy zapoczątkowanej w sierpniu 2016. Uczestnicy spotkań mogli wymienić się doświadczeniami dotyczącymi konserwacji łodzi drewnianych oraz przedyskutować różnice w stopniu degradacji mokrego drewna archeologicznego i obiektów metalowych z dna Morza Bałtyckiego i fiordu Siglufjörður. Po czterech dniach owocnych warsztatów delegaci przemieścili się do stolicy Islandii, gdzie mieli okazję spotkać się z Alexandrem Witoldem Bogdańskim, prezesem Stowarzyszenia Polonii Islandzkiej i zwiedzić znajdującą się w gmachu Muzeum Morskiego wystawę jego autorstwa, dotyczącą katastrofy frachtowca s.s. „Wigry”, która miała miejsce 15 stycznia 1942 roku. Następnie zostali oprowadzeni przez przedstawicieli Muzeum Morskiego w Reykjavíku po wystawie dotyczącej historii żeglugi i rybołówstwa w Islandii oraz okręcie islandzkiej Straży Granicznej „Odinn”. Podczas kolejnego dnia omawiano utrzymywanie odpowiednich warunków klimatycznych na stanowisku archeologicznym (The Settlement Exhibition) oraz w halach magazynowych Muzeum Morskiego w Reykjavíku, a w Muzeum Fotografii dyskutowano o problemach związanych z digitalizacją ogromnych zbiorów fotografii.

Zwiedzano również Arbaer Open Air Museum, rozległy skansen, będący do lat 50. XX wieku farmą, gdzie znajduje się kilka wystaw, wśród nich skierowana do dzieci ekspozycja prezentująca historię ostatnich stu lat przez pryzmat zabawek. Podczas wizyt rozmawiano na temat możliwości pogłębienia współpracy i wymiany doświadczeń zawodowych, w tym o programie długoterminowej współpracy z zespołem Muzeum Śledzia.

Delegacja NMM podczas warsztatów w dawnej stocznicy, zakupionej przez miasto Siglufjörður i przekazanej Muzeum Śledzia w 2011 roku. Fot. Agata Martinka

ROK WISŁY

W Elblągu o Dolnej Wiśle

„Dolna Wisła w dziejach Pomorza Gdańskiego do końca XVIII w.” to tytuł konferencji, która odbyła się 15 listopada w Bibliotece Elbląskiej, jako jeden z elementów obchodzonego w 2017 r. Roku Rzeki Wisły. Rozpoczęła ją problematyka współczesna (referat prof. dr. hab. Ryszarda Rolbieckiego „Droga wodna Wisły – aktualne znaczenie transportowe”), jednak większość referentów skupiła się na historii, omawiając takie tematy jak: ujście Wisły w średniowieczu (dr Marek Jagodziński, „Rejon ujścia Wisły w okresie wikingów VIII–XI w.”), handel wiślany (prof. dr hab. Roman Czaja „Handel dalekosiężny Elbląga w XV w.”, prof. dr hab. Andrzej Groth „Znaczenie Elbląga dla handlu wiślanego w okresie kryzysów politycznych z lat 1577, 1656 i 1772”), powódzie wiślane (prof. dr hab. Wiesław Długocki „Zagrożenie powodziowe na Żuławach od XIII do połowy XVI w.”, prof. dr hab. Piotr Oliński „Wylewy w dolnym biegu Wisły w okresie nowożytnym – perspektywa geograficzna i antropogeniczna”) oraz postrzeganie Wisły przez mieszkańców miast pruskich (dr Julia Możdżeń, „Wiślane konteksty. Mieszczanie pruscy o rzece Wiśle na przełomie XV i XVI w.”). NMM na konferencji reprezentowała Jadwiga Klim.

Spotkanie w Korzeniewie

30 października w Korzeniewie odbyło się kolejne spotkanie dotyczące związków tego miejsca z Wisłą. Korzeniewo było dla żeglugi wiślanej miejscem szczególnie – w tutejszym porcie działał specyficzny mechaniczny wodowskaz (prawdopodobnie jedyny taki na Wiśle), wskazujący zdalnie poziom wody w rzece przepływającym załogom jednostek rzecznych. Gościem honorowym spotkania była dawna sekretarz Gminy Korzeniewo, Maria Kudelska, która w związku ze swoją pracą zdobyła ogromną wiedzę dotyczącą np. organizacji pracy w wypadku wezbrań wód Wisły. Opowiadała m.in. o dyżurach pracowników doglądających stan wałów, których uczulano na tzw. wody stojące przy koronie wałów, były to bowiem miejsca chłonnae wodę, co groziło przesiąkaniem, a w rezultacie rozmyciem wału. Spotkanie było również okazją do prezentacji książki „My z Korzeniewa. Historia sołectwa Korzeniewo”, przygotowanej przez Henryka Ortona i Halinę Rybarczyk, a dofinansowanej przez Gminny Ośrodek Kultury w Kwidzynie.